

4. Оніщенко Н.М., Стоєцький С.В., Сунегін С.О. До питання про відповідальність держави перед громадянським суспільством. Часопис Київського ун-ту права. 2014. № 2. С. 11.
5. Людвиг фон Мизес. Индивид, рынок и правовое государство. СПб., 1999. С. 129.

Ключові слова: пандемія, COVID-19, приватне право, публічне право, цивільне право.

Ключевые слова: пандемия, COVID-19, частное право, публичное право, гражданское право.

Key words: pandemic, COVID-19, private law, public law, civil law.

САФОНЧИК ОКСАНА ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри цивільного права, доктор юридичних наук, професор*

ДО ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТРАХУВАННЯ МАЙНА ВІД ВОГНЮ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Страхування майна від вогню є традиційним і найпоширенішим видом страхування.

Сутність страхування від вогню (міжнародна назва такого страхування «FLEXA») – відшкодування збитку від раптових і непередбачених випадків пожежі або вибуху, а також деяких інших випадкових і непередбачених подій (ризиків), додаткових щодо ризиків пожежі та вибуху, що призвели до спалаху застрахованого майна (страхування «від вогню та інших випадків») [12].

Під поняттям «пожежа» розуміють неконтрольоване горіння, яке спричинило матеріальний збиток. Страхові компанії відшкодовують також збитки, які виникли внаслідок безпосередньої дії вогню (пожежі), а також дії побічних явищ (тиск повітря або газу, тепло, дим) [6].

Для того щоб підприємство змогло захистити себе від фінансових збитків у разі настання непередбачених обставин, укладаються основні та додаткові договори, договори добровільного страхування майна державних, кооперативних, громадських, акціонерних, орендних, приватних та інших форм власності підприємств і організацій незалежно від видів діяльності.

За основним договором страхуванню підлягає все майно, що належить підприємству: будівлі, споруди, передавальні пристрої, силові, робочі та інші машини, обладнання, транспортні засоби, риболовецькі судна, знаряддя лову, об'єкти незавершеного будівництва, інвентар, готова продукція, сировина, товари, матеріали та інше майно [2].

За додатковими договорами може бути застраховане: майно, одержане підприємством згідно з договором майнового найму (якщо воно не застраховане у наймодавця), або прийняте від інших підприємств та населення для переробки, ремонту, перевезення, зберігання, на комісію

тощо. Майно на час проведення експериментальних або дослідницьких робіт, експонування на виставках [2].

Юридична особа має право страхувати будь-яку частину свого майна за повною вартістю (вибіркове страхування).

Окремо від власного майна можуть страхуватися основні фонди, що передані в оренду іншим юридичним особам.

Договір страхування всього майна може бути укладеним на таких засадах: на балансову вартість; на договірну вартість; на певну частку (відсоток) вартості.

Якщо майно взяте на страхування на певну частку (відсоток), то всі об'єкти вважаються застрахованими на ту саму частку.

Договір страхування майна, одержаного юридичною особою за договором майнового найму або прийнятого ним від інших організацій і населення для переробки, ремонту, перевезення, на комісію, зберігання тощо, укладається на повну вартість цього майна на підставі даних бухгалтерського обліку юридичних осіб, яким належить це майно (з вирахуванням зносу).

За договором страхування майна підприємства мають право обрати обсяг власної участі у відшкодуванні витрат (франшизу). Сума платежів відповідно зменшується на розмір установленої договором франшизи.

Якщо внаслідок страхового випадку знищено велику кількість майна і протягом встановленого строку неможливо зробити новий розрахунок розміру збитку, то на підставі письмової заяви страхувальника страхова компанія може виплатити йому аванс у розмірі 50 %.

Із суми страхового відшкодування вираховуються: франшиза (безумовна); виплачений страхувальникові аванс; чергові платежі (в разі несплати), за погодженням зі страхувальником, якщо виплата здійснюється до настання строку їх сплати [6].

Втрати внаслідок пошкодження або знищення майна, отриманого підприємством або організацією за договором майнового найму або прийнятого для переробки, ремонту, перевезення, зберігання тощо, відшкодовуються у повному обсязі в межах страхової суми, установленої на кожний конкретний об'єкт.

Страхове відшкодування за збитки, завдані внаслідок виконання експериментальних або дослідних робіт, а також під час експонування майна на виставках, виплачується лише у випадках, коли майно було застраховане за окремим договором [8].

Страхова організація, яка виплатила страхове відшкодування за пошкоджене або загине майно, набуває права висунути (у межах суми, виплаченої страхувальникові) вимоги, які юридична особа має до особи, відповідальної за завдану шкоду.

Договір страхування, за яким виплачено страхове відшкодування, зберігає чинність до кінця зазначеного в ньому строку в розмірі різниці між страховою сумою, обумовленою договором, і сумою виплаченого страхового відшкодування. Якщо страхове відшкодування виплачене в розмірі повної страхової суми, то чинність договору припиняється [12].

Список використаної літератури:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про страхування, Закон України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 18, ст. 78.
3. Про оренду державного та комунального майна, Закон України від 3 жовтня 2019 року № 157-IX // Відомості Верховної Ради, 2020, № 4, ст. 25.
4. Цивільний Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 40-44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.01.2020 р).
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492.
6. Внукова Н. Страхування : Навч.-метод. Посібник / Наталія Внукова, Віталій Успенко, Людмила Временко ; За заг. ред. Н. Внукової. – Харків: Бурун Книга, 2004. – 371 с.
7. Клапків М. Страхування / Михайло Клапків. – Тернопіль: Економічна думка: Карт-бланш, 2002. – 570 с.
8. Охріменко О. Страхування: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Оксана Охріменко ; Ред. Т.Ю. Ходирева; Київський ун-т туризму, економіки і права. – К.: Вища школа, 2003. – 257 с.
9. Плиса В.Й. Страхування: Навч. посібник. – К.: «Каравела». -2006. – 392 с.
10. Страхування : Навч.-метод. Посібник / За заг. ред. О.О. Гаманкової; М-во освіти і науки України; КНЕУ. – К.: КНЕУ, 2000. – 117 с.
11. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. Семен Осадець; М-во освіти і науки України, КНЕУ, Українська фінансово-банківська школа. -2-е вид., перероб. і доп.. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.
12. Страхування: залучення польського досвіду : (Збірник довідкових матеріалів та нормативних актів) / Ред. А. А. Гриценко; Всеукр. благодійний фонд «Громадянська енергія». – К., 2003. – 157 с.

Ключові слова: цивільно-правовий договір, страхування, договір страхування, страхування майна, страхування від вогню.

Ключевые слова: гражданско-правовой договор, страхование, договор страхования, страхование имущества, страхование от огня.

Key words: civil contract, insurance, insurance contract, property insurance, fire insurance.

ЧАНИШЕВА АЛІНА РАШИДІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри цивільного права, доктор юридичних наук, доцент*

ДОГОВІР І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ: ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ

Договір і зобов'язання пов'язані генетично як суміжні стадії правового регулювання, що входять до його механізму. Як відзначав Г.Ф. Шершеневич, договір і зобов'язання найчастіше перебувають у зв'язку як причина і наслідок [1, с. 304]. Немає будь-яких підстав запе-